

UCHWAŁA Nr XXIX/210/2021
RADY POWIATU W RYPINIE
z dnia 10 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej dla powiatu rypińskiego

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020r. poz. 920) w związku z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz. 821 z 2021r. poz. 159) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Zatwierdza się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla powiatu rypińskiego na lata 2021– 2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy informacyjnej Starostwa Powiatowego w Rypinie oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa.

Uzasadnienie

W związku z utratą ważności "Programu rozwoju pieczy zastępczej dla powiatu rypińskiego na lata 2018-2020", zaistniała konieczność przygotowania nowego "Programu rozwoju pieczy zastępczej dla powiatu rypińskiego na lata 2021-2023"

Zasadnym jest zatem podjęcie niniejszej uchwały.

Załącznik do Uchwały Rady Powiatu
Nr XXIX/210/2021
z dnia 10 marca 2021 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE RYPIŃSKIM
NA LATA 2021 – 2023

Przygotowany przez
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
W Rypinie

Rypin, marzec 2021

I. Wstęp

W związku z upływem w 2020r. ważności powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie rypińskim na lata 2018-2020 zaistniała konieczność opracowania nowego - aktualnego dokumentu adekwatnego do potrzeb oraz możliwości organizacyjnych i finansowych powiatu na lata 2021 - 2023.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej czytamy: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”. Polityka prorodzinna państwa zakłada prawo dziecka do wychowywania w rodzinie. W tym celu zwiększono zakres zadań samorządów w zakresie wspierania rodziny oraz organizowania rodzinnej pieczy zastępczej, wówczas, gdy rodzice nie są w stanie sprawować opieki nad dzieckiem.

Opracowanie i realizacja trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu rypińskiego na lata 2021 – 2023 jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu wynikającym art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie rypińskim wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie rypińskim na lata 2015 – 2024,
- Kujawsko – Pomorski Program Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2022.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie adresuje swoje działania w szczególności w stronę tych rodzin, które znajdują się w sytuacji kryzysowej. Jednym z wielu zadań powierzonych powiatom jest organizacja pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej.

Program został opracowany przez zespół ds. pieczy zastępczej funkcjonujący w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie i zawiera system pieczy zastępczej w Powiecie Rypińskim, obrazujący funkcjonowanie form pieczy zastępczej typu rodzinnego i instytucjonalnego. Poza tym w diagnozie przedstawiono także sytuację usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Ponadto w programie ustalono także limit rodzin zastępczych na lata 2021 – 2023 biorąc pod uwagę zwiększającą się liczbę dzieci i młodzieży, którą należy zabezpieczyć poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej.

II. DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE RYPIŃSKIM

Harmonijny rozwój dziecka jest możliwy tylko wówczas, kiedy zaspokajane są jego potrzeby. Najlepszym miejscem doświadczania bliskości jest sprawnie funkcjonująca rodzina. Powszechnie zauważalny kryzys rodziny skutkuje tym, że najbardziej pokrzywdzone stają się dzieci, które powinny w pierwszej kolejności mieć prawo wychowywać się w rodzinie naturalnej. Wszelkie odstępstwa w tym zakresie negatywnie wpływają na proces ich

wychowania, a to przenosi się na późniejsze niewłaściwe funkcjonowanie w życiu dorosłym. W celu minimalizowania występowania negatywnych zjawisk związanych z niemożnością wychowania dziecka przez rodzinę biologiczną, która pomimo podejmowanych działań nie jest w stanie właściwie spełniać funkcji opiekuńczo - wychowawczych zachodzi konieczność zapewnienia dzieciom opieki i pomocy w pieczy zastępczej na mocy uchwalonej dnia 9 czerwca 2011r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Najkorzystniejszą formą pomocy zarówno dziecku jak i jego rodzinie w sytuacji kryzysowej wydaje się rodzina zastępcza, ponieważ jej funkcjonowanie wiąże się z tymczasowością. Poza tym stanowi optymalną opiekę kompensacyjną nad dzieckiem, które potrzebuje szczególnej ochrony i pomocy, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, poszanowania jego praw i wolności, harmonijnego rozwoju jak również przygotowania do przyszłej samodzielności życiowej.

W świetle obowiązujących przepisów prawnych jednym z podstawowych zadań rodziny zastępczej jest przede wszystkim praca na rzecz powrotu dziecka z pieczy do rodziny naturalnej, gdyż umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej jest ostatecznością.

Przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu rypińskiego są: zgon jednego lub obojga rodziców, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzica/ rodziców, przewlekła choroba rodzica, niepełnosprawność rodziców – często umysłowa, alkoholizm i inne uzależnienia, pozostawienie dziecka w szpitalu, pobyt rodzica / rodziców za granicą, przemoc w rodzinie, pobyt rodzica/ rodziców w zakładzie karnym lub innych placówkach (np. szpital, ośrodek uzależnień) jak również zdarzenia losowe, które mają wpływ na całe przyszłe życie dziecka (pożar w miejscu zamieszkania).

W ramach pieczy rodzinnej szczególną rolę odgrywają koordynatorzy, którzy służą pomocą rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji stojących przed nimi zadań. Diagnostykę pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej oraz zagadnień z nią związanych przeprowadzono poprzez analizę danych od roku 2018 do 2020 roku. Informacje te dotyczą całego powiatu.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest zadaniem samorządu powiatowego. W sytuacji, gdy, pomimo pomocy gminy, rodzice nie są w stanie właściwie wywiązać się ze swoich rodzicielskich zadań, należy zapewnić dziecku opiekę i wychowanie w formie zastępczej opieki rodzinnej lub instytucjonalnej.

Poniższe tabele obrazują liczbę rodzin zastępczych w powiecie rypińskim w latach 2018 -2020. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza spokrewniona (tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- rodzina zastępcza niezawodowa (tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku z małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna (tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku z małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- rodzinny dom dziecka

Tabela 1**IŁOŚĆ RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2018 - 2020**

ROK	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina zawodowa			Rodzinny dom dziecka	Ogółem
			zawodowa	zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	zawodowa specjalistyczna		
2018	7	11	1	1	0	2	22
2019	7	10	2	1	0	2	22
2020	7	8	3	0	1	3	22

Źródło: PCPR w Rypinie

Liczba rodzin zastępczych w powiecie rypińskim w latach 2018-2020 utrzymywała się na tym samym poziomie. W 2018r. w powiecie rypińskim zwiększyła się liczba rodzinnych domów dziecko, co umożliwiło zabezpieczenie wszystkich dzieci z wydanym przez sąd postanowieniem o umieszczeniu w pieczy zastępczej na terenie własnego powiatu. W lipcu 2019 roku Starosta Rypiński podpisał umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. W roku 2020 zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego po zdobyciu nowych kwalifikacji stała się rodzinnym domem dziecka, a poza tym po raz pierwszy na terenie powiatu rypińskiego zaczęła funkcjonować zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza, co umożliwiło zabezpieczenie dzieci o specjalnych potrzebach opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela 2**IŁOŚĆ DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH W POWIECIE RYPIŃSKIM W LATACH 2018 -2020**

ROK	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina zawodowa, w tym rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowa specjalistyczna	Rodzinny Dom Dziecka	Ogółem
2018	10	18	15	17	60
2019	10	14	27	23	74
2020	12	13	23	35	83

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 2 przedstawia z kolei zestawienie danych dotyczących liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2018-2020. Wyraźnie widać, wzrost ilości dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w roku 2020 jest rekordowa. Powyższy wzrost, liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej spowodowany jest koniecznością zabezpieczenia dzieci na tydzień, miesiąc lub kilka miesięcy z powodu sytuacji związanej z uzależnieniem rodziców biologicznych od alkoholu lub trudnościami w obszarze opiekuńczo - wychowawczym. Z powodu trudności w obszarze opiekuńczo – wychowawczym (pozostawienie dzieci przez matkę biologiczną oraz niezaradność ojca) sprawiły, iż w roku 2020 konieczne było jednoczesne umieszczenie ośmiorga rodzeństwa w wieku od 15 lat do 11 m-cy.

Tabela 3**LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO**

LP.	GMINA	ROK 2018		ROK 2019		ROK 2020	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Miasto Rypin	6	9	6	8	7	10
2	Gmina Skrwilno	1	2	1	2	1	2
3	Gmina Rogowo	6	21	6	29	6	27
4	Gmina Brzuze	0	0	0	0	1	2
5	Gmina Wąpielsk	1	13	1	11	1	13
6	Gmina Rypin	5	8	5	6	2	4
Razem		19	53	19	56	18	58

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 4**LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH Z INNYCH POWIATÓW FUNKCJONUJĄCYCH NA RZECZ POWIATU RYPIŃSKIEGO ORAZ UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI**

LP.	GMINA	ROK 2018		ROK 2019		ROK 2020	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Opatowice Powiat Radziejowski	1	1	1	1	1	4
2	Młyniec Pierwszy Powiat Toruński	1	2	1	4	1	3
3	Golub– Dobrzyń Powiat Golubsko- Dobrzyński	1	4	1	12	1	10
4	Rogowo Powiat Toruński	0	0	0	0	1	8
Razem		3	7	3	17	4	25

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 5**LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ Z POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO**

LP.	GMINA	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020
		Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
1	Miasto Rypin	16	20	28
2	Gmina Skrwilno	9	13	7
3	Gmina Rogowo	9	10	10
4	Gmina Brzuze	0	1	1
5	Gmina Wąpielsk	0	0	8
6	Gmina Rypin	11	13	13
Razem		45	57	67

Źródło: PCPR w Rypinie

Tabela 6**LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIELCE ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU RYPIŃSKIEGO Z INNYCH POWIATÓW**

Lp.	Miasta/Powiaty	Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2019r.	Stan na 31.12.2020r
1.	P. Radziejowski	2	1	1
2.	P. Brodnicki	0	3	3
3.	P. Chełmiński	1	1	1
4.	P. Golubsko - Dobrzyński	8	8	9
5.	P. Żuromiński	1	0	0
6.	M. Bydgoszcz	1	1	1
	Ogółem:	13	14	15

Zródło: PCPR w Rypinie

Rodzina zastępcza otrzymuje świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Wysokość pomocy uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 694 zł, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka świadczenie wynosi 1.052 zł miesięcznie. Ponadto rodzina zastępcza w przypadku umieszczonego w niej dziecka niepełnosprawnego otrzymuje dodatek w wysokości 211 zł. Rodzina zastępcza zawodowa otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 2.800,00 zł, zaś zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 2.900,00 zł. Wynagrodzenie osób prowadzących rodzinny dom dziecka wynosi nie mniej niż 3.180,00 zł.

Finansowanie zadań z zakresu pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej należy do zadań powiatu. Od 1 stycznia 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowania dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2. Instytucjonalna piecza zastępcza.

Intencją ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest praca z rodziną biologiczną i doprowadzenie do sytuacji, że coraz mniej dzieci zmuszonych będzie do opuszczania domu rodzinnego. Dzieci, które zmuszone będą opuścić rodzinę powinny zostać objęte opieką ze strony rodzinnych form pieczy zastępczej.

Ustawodawca, w sytuacjach, gdy dzieci z koniecznością umieszczenia w pieczy zastępczej nie znajdują opieki w formie rodzinnej wskazał drugą formę, która ma za zadanie zapewnić im opiekę i wychowanie, instytucjonalną pieczę zastępczą.

Pieczka ta jest sprawowana jest w trzech formach:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej prowadzoną przez powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Do głównych zadań, jakie ustawa nakłada na placówki opiekuńczo-wychowawcze należą:

- zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania,
- zaspokojenie podstawowych emocjonalnych, zdrowotnych, religijnych, społecznych potrzeb dziecka,
- umożliwienie, za zgodą sądu kontaktu z rodzicami biologicznymi,
- podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny,
- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz korzystania z przysługujących mu świadczeń zdrowotnych,
- ścisła współpraca z instytucjami wspierającymi działania placówek opiekuńczo - wychowawczych takich jak sąd, powiatowe centrum pomocy rodzinie, rodzina, asystent rodziny i organizator rodzinnej pieczy zastępczej szczególnie w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Ustawa wymienia cztery typy placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) socjalizacyjne,
- 2) interwencyjne,
- 3) specjalistyczno – terapeutyczne,
- 4) rodzinne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu interwencyjnego sprawuje doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego może zostać wyodrębniona część organizacyjna dysponująca czynną przez całą dobę bazą noclegową i zapewniająca opiekę wychowawczą, wykorzystywaną w sytuacjach, gdy dziecko ze względów rodzinnych musi czasowo zamieszkać poza swoją rodziną za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych, albo, kiedy rodzina musi czasowo uzyskać schronienie. Pobyt dziecka w tego typu placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach jego pobyt może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej.

Placówka **opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego** sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności takim, które:

- legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
- wymaga stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii,;
- wymaga wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Placówka zapewnia dzieciom zajęcia wychowawcze, korekcyjne, socjoterapeutyczne, logopedycznych i inne, które mają zrekompensować braki w wychowaniu w rodzinie i przygotować ich do życia społecznego, z kolei dzieciom niepełnosprawnym placówka zapewnia odpowiednią rehabilitację.

Na terenie powiatu rypińskiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego – Dom Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie zapewniająca dzieciom całodobową opiekę i wychowanie o statutowej liczbie miejsc 14.

Placówka utrzymuje stały kontakt ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie. Współpracuje z policją, sądami oraz różnymi instytucjami w zakresie realizacji swoich zadań. Dzieci korzystają z porad psychologa i pedagoga. Na terenie placówki prowadzone są zajęcia wychowawcze (indywidualne i grupowe), których celem jest wypracowanie właściwych systemów wartości, wzorców osobowych i zachowań akceptowanych społecznie oraz kształtowanie umiejętności interpersonalnych. Wychowankowie placówki uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne, oraz dodatkowe zajęcia wychowawcze i rehabilitacyjne. Przebywając w

placówce i poza nią biorą czynny udział w codziennych zajęciach przygotowujących do samodzielnego życia.

Poniżej w Tabeli 7 przedstawiono liczbę dzieci przebywających w Domu Dziecka im. Janusza Korczaka w Rypinie w okresie trzech ostatnich lat.

Tabela 7

LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PLACÓWCE

Liczba wychowanków w Domu Dziecka im. J. Korczaka w Rypinie w latach 2018 - 2020				
Lp.	Miasta/Powiaty	Ogółem – 30 miejsc		
		Stan na 31.12.2018r.	Stan na 31.12.2019r.	Stan na 31.12.2020r
1.	P. Nowodworski	3	2	2
2.	P. Chełmiński	2	2	2
3.	P. Kolski	3	3	3
4.	P. Radziejowski	2	2	1
5.	P. Rypin	8	8	6
	Ogółem:	18	17	14

Zródło: PCPR w Rypinie

Powyższa tabela obrazuje spadek liczby dzieci w latach 2018-2020, co jest związane z dochodzeniem do standaryzacji Domu Dziecka im. J. Korczaka w Rypinie, w którym na dzień 1 stycznia 2021 roku nie może przebywać więcej niż 14 dzieci.

Każdy powiat w myśl obowiązujących przepisów, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki jest zobowiązany do ponoszenia wydatków na jego utrzymanie.

Instytucjonalna forma opieki nad dziećmi w postaci placówek obok form rodzinnych jest ważna. Niestety nie można zupełnie zrezygnować z tej formy wychowania, gdyż są takie dzieci, które nie odnajdują się w formach rodzinnej pieczy zastępczej i pobyt w placówce będzie dla nich najlepszą formą opieki.

Tabela 8

LICZBA DZIECI Z POWIATU RYPIŃSKIEGO PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ OŚRODEK LECZNICZO - REHABILITACYJNY POZA POWIATEM RYPIŃSKIM W LATACH 2018 -2020

Forma pieczy zastępczej	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Rodzinna Piecza Zastępcza	9	9	8
Instytucjonalna Piecza Zastępcza	0	2	1
Ośrodek Leczniczo - Rehabilitacyjny	0	0	1

Zródło: PCPR w Rypinie

3. Osoby usamodzielniane.

Dominującym problemem osób usamodzielnianych opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu mieszkania oraz odnalezienie się na rynku pracy. Główną przyczyną powyższych trudności jest bierność, niska motywacja w zakresie wykształcenia i brak chęci do podnoszenia kwalifikacji poprzez zdobycie umiejętności zawodowych.

Najczęściej pojawiającymi się trudnościami usamodzielnianych wychowanków są: poruszanie się po wszelkiego rodzaju instytucjach (w tym załatwianiu spraw urzędowych, regulowaniu opłat, gospodarowaniu domowym budżetem). W związku z powyższym, jednym z zadań PCPR w Rypinie jest ukierunkowywanie i wspieranie młodych osób opuszczających

pieczę zastępczą, w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie i właściwym pełnieniu ról społecznych.

(Poniżej w Tabeli 9 przedstawiono liczbę osób usamodzielnionych, które opuściły rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą).

Tabela 9

LICZBA OSÓB USAMODZIELNIANYCH Z RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Forma pieczy zastępczej	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Rodzinna Piecza Zastępcza	5	4	2
Instytucjonalna Piecza Zastępcza	8	8	8

Zródło: PCPR w Rypinie

Rodzaj udzielonej pomocy osobom usamodzielnianym to:

1. Pomoc na kontynuację nauki w wysokości 526 zł,
2. Pomoc na usamodzielnienie:
 - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres, co najmniej 3 lat – nie mniej niż 3.470 zł,
 - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną
 - ❖ jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku – nie mniej niż 1.735 zł,
 - ❖ jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat – nie mniej niż 3.470 zł,
 - ❖ jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat - mniej niż 6.939 zł,
3. Pomoc na zagospodarowanie wynosi nie mniej niż 1.577 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności wynosi nie mniej niż 3.154 zł.
4. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym zapewnienie miejsca zamieszkania w mieszkaniu chronionym.
5. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.
6. Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i praca socjalna.

Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie w latach 2018 - 2020:

1. W latach 2018-2020 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wzrosła o 50% w porównaniu do lat 2015-2017, zaś liczba dzieci w latach 2018 – 2020 umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej zmniejszyła się o 35% w porównaniu do lat 2015-2017.
2. Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2018-2020; 48, 46% stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, a 12, 05% w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wnioski do programu:

1. Należy rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnego domu dziecka.
2. Mając na uwadze fakt, że nie wszystkie dzieci kwalifikują się do umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej należy zachować system istniejącej instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz umożliwić dzieciom niepełnosprawnych funkcjonowanie w placówce typu specjalistyczno - terapeutycznej.
3. Niespójność przepisów prawnych w zakresie kierowania i umieszczania dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, z zaburzeniami psychicznymi i chorobami psychicznymi w rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. specjalistycznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, domach pomocy społecznej.
4. Powiat Rypiński/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie mają na uwadze niesienie wsparcia i pomocy rodzinom zastępczym oraz rodzinom naturalnym realizując, jako jeden z partnerów projekt Rodzina w Centrum pozyskał środków finansowych pochodzących z UE w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020.

III. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021-2023

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023 w powiecie rypińskim jest wspieranie rozwoju rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

CEL 1: Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w pieczy zastępczej

Cel	Zadania do realizacji	Wskaźniki
Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem w pieczy zastępczej,	1.Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej. 2.Pozyskiwanie kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, w tym specjalistyczne prowadzących rodzinne domy dziecka. 3.Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. 4.Udzielanie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, prawnego oraz terapeutycznego. 5.Pomoc rodzinom zastępczym w sytuacjach kryzysowych. 6.Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym zawodowym i rodzinnemu domowi dziecka poprzez osoby do pomocy. 7.Kontynuacja zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 8.Wypłata wynagrodzeń i świadczeń przewidzianych	-liczba podjętych inicjatyw, -liczba przeprowadzonych szkoleń, -liczba osób biorących udział w szkoleniu objętych kwalifikacją, -liczba wydanych opinii, - liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe, w tym pogotowie rodzinne i rodzinny dom dziecka, -liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych, -liczba wydanych skierowań do rodzinnych domów dziecka, niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, -liczba wydanych decyzji administracyjnych, -liczba zawartych umów cywilnoprawnych, -liczba zatrudnionych koordynatorów, -liczba i kwota wypłaconych świadczeń, -liczba rodzin zastępczych biorących udział w projekcie,

	<p>w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p> <p>9.Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych.</p> <p>10.Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych,</p> <p>11.Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.</p> <p>12.Współpraca z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej.</p> <p>13.Współpraca z Sądami ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami.</p> <p>14.Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.</p> <p>15.Umożliwienie kontaktów dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi o ile sąd nie zdecyduje inaczej.</p> <p>16.Realizacja, jako jeden z partnerów projektu „Rodzina w Centrum”.</p>	<p>-liczba dzieci - wychowanków rodzin zastępczych biorących udział w projekcie.</p>
--	---	--

CEL 2: Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Cel	Zadania do realizacji	Wskaźniki
<p>Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej</p>	<p>1.Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia.</p> <p>2.Wsparcie finansowe i rzeczowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pomoc pieniężna na usamodzielnienie i na kontynuowanie nauki, - pomoc na zagospodarowanie, - pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy, - pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, <p>3. Organizowanie warsztatów wzmacniających kompetencje wychowanków.</p> <p>4. Pomoc wychowankom w załatwianiu bieżących spraw związanych z procesem usamodzielnienia poprzez</p>	<p>-ilość indywidualnych programów usamodzielnienia,</p> <p>-liczba osób korzystających ze świadczeń,</p> <p>- liczba wydanych decyzji przyznających świadczenia,</p> <p>-ilość złożonych wniosków o przyznanie pomocy,</p> <p>-ilość zorganizowanych warsztatów,</p> <p>-ilość udzielonych porad oraz wystosowanych pism.</p>

	współpracę ze szkołami, OPS i innymi instytucjami.	
--	--	--

CEL 3: Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Cel	Zadania do realizacji	Wskaźniki
Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	1.Podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej oraz kadr instytucji współpracujących. 2.Pozyskanie specjalistów do pracy z rodzinami zastępczymi oraz pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej.	-liczba spotkań, szkoleń, konferencji, -ilość uczestników szkoleń, -liczba zatrudnionych osób.

CEL 4: Rozwój instytucjonalnej pieczy zastępczej

Cel	Zadania do realizacji	Wskaźniki
Rozwój instytucjonalnej pieczy zastępczej	1.Prowadzenie istniejącej powiatowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalistycznego im. J. Korczaka w Rypinie, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa oraz limitem przyjmowanych dzieci (14). 2. Utworzenie w roku 2021 powiatowej placówki opiekuńczo – wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa oraz limitem przyjmowanych dzieci (14, w tym 7 niepełnosprawnych)	-liczba wydanych skierowań do funkcjonującej placówki opiekuńczo - wychowawczych, -liczba usamodzielnionych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych, - liczba umieszczonych wychowanków w Domu Dziecka im. J. Korczaka z powiatu rypińskiego i z poza powiatu, - liczba wniosków o wydanie skierowań do nowej placówki opiekuńczo – wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego, - liczba wydanych skierowań do nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego

IV. ADRESACI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej.
2. Rodziny zastępcze.
3. Usamodzielniani wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka.
5. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
6. Pracownicy:
 - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie,
 - Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu rypińskiego,
 - Instytucji działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

V. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NIEZAWODOWYCH, ZAWODOWYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA NA LATA 2021 – 2023

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie określa ani minimum ani maksimum limitu nowych rodzin zastępczych. Jednakże biorąc pod uwagę przede wszystkim dobro dzieci, pozbawionych opieki rodziców własnych, należy limit ten dostosować do potrzeb zapewnienia profesjonalnej opieki, jak również do możliwości finansowych powiatu. Trzyletnie planowanie zawierania umów daje możliwość zaplanowania długofalowych działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej zawodowej i rodzinnych domów dziecka w powiecie rypińskim.

Na podstawie danych, którymi dysponuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie w oparciu o utworzone przez sąd w latach ubiegłych rodziny zastępcze oraz szacunkową ilość rodzin z problemami wychowawczymi z terenu miasta i gmin powiatu rypińskiego oraz rozeznania potrzeb i praktyki w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, z uwzględnieniem rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka dla dzieci z terenu innych powiatów, jak również możliwości finansowych powiatu rypińskiego limit nowo zakładanych rodzin zastępczych na lata 2021-2023 w powiecie rypińskim ustala się następująco:

Tabela 10

LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH NIEZAWODOWYCH, ZAWODOWYCH I RODZINNEGO DOMU DZIECKA NA LATA 2021 – 2023

Typ rodzin zastępczych	Rok		
	2021	2022	2023
Zawodowe rodziny zastępcze (w tym pogotowie rodzinne)	1	1	1
Rodzinny Dom Dziecka	1	0	0
Niezawodowe rodziny zastępcze	2	2	2

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja poszczególnych zadań, dla osiągnięcia zamierzonych celów, odbywać się będzie sukcesywnie, w ścisłej zależności od posiadanych zasobów/środków finansowych:

- z budżetu powiatu rypińskiego,
- z budżetów innych powiatów,
- z budżetów samorządów gminnych,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- z programów i konkursów krajowych, lub budżetu państwa,
- z dotacji i środków pochodzących z innych źródeł np. Unia Europejska

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie przy współpracy:

- Rodzin zastępczych,
- Rodzinnych Domów Dziecka;
- Placówki opiekuńczo- wychowawczej: Dom Dziecka im. J. Korczaka w Rypinie,
- Placówki opiekuńczo – wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego w Rypinie,

- Policji,
- Miejskiego i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Sędziego i Kuratorów Sądu Rejonowego – III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Szkół,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Władz Urzędów Miasta i Gmin,
- Organizacji pozarządowych i innych instytucji działających w obszarze pomocy społecznej oraz innych instytucji i podmiotów działających w obszarze pieczy zastępczej.

VII. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Podstawą gromadzenia danych dotyczących wdrażania Programu, wywołanych skutków, zamierzonych celów, oczekiwanych rezultatów, będą wypowiedzi/opinie beneficjentów i realizatorów Programu, ocena sytuacji dziecka oraz zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, indywidualne programy usamodzielnienia, decyzje administracyjne wydane na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Monitorowanie Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie rypińskim na lata 2021–2023 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu w Rypinie w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie, zaś zestawienie potrzeb związanych z realizacją zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej zostanie przedłożone Zarządowi Powiatu przez kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie wraz z planem budżetowym na kolejne lata realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działania na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

VIII. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Uwidacznia on również, że każde dziecko przebywające w pieczy zastępczej powinno mieć prawo do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną, w tym powrotu do rodziny naturalnej. Należy również pamiętać o tym, że dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną należy stworzyć dogodne warunki, niezależnie na jak długo trafia do form opieki zastępczej.